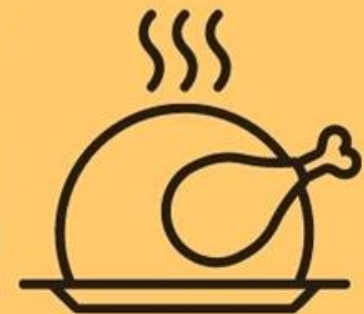


Tradycje
świąteczne
w Polsce i na
świecie



Dzielenie się opłatkiem

Dzielenie się opłatkiem jest polską tradycją wigilijną. Skąd wziął się ten zwyczaj?

Otóż wywodzi się on od pierwszych chrześcijan, którzy dzielili się chlebem na znak - tego, że są wspólnotą.

Przełamując opłatek wszyscy przekazują sobie radość, pokój i miłość. Jest to symbol pojednania i przebaczenia.



Dekorowanie choinki w wigilię

W wielu kulturach drzewo, zwłaszcza iglaste, jest uważane za symbol życia, odradzania się, trwania i płodności. Drzewko bożonarodzeniowe pojawiło się w XVI wieku. Prawdopodobnie już wcześniej występowało jako rajske „drzewo poznania dobra i zła” w misteriach o Adamie i Ewie, wystawianych w wigilię Bożego Narodzenia. Tradycja choinek narodziła się w Alzacji, gdzie wstawiano drzewka i ubierano je ozdobami z papieru i jabłkami. Nieco później obyczaj ten przejął Kościół katolicki.



Pozostawienie wolnego miejsca przy stole wigilijnym

W polskiej tradycji bardzo wymownym znakiem jest pozostawienie wolnego miejsca przy wigilijnym stole. Przygotowane jest ono dla przygodnego gościa, który niespodziewanie może zjawić się w wigilijny wieczór. Symbolizuje to otwartość rodziny na innych. W ten jedyny wieczór w roku - ktoś obcy, nieznany, daleki, samotny staje się bratem i przyjacielem.



Wspólne śpiewanie kolęd

Po wieczerzy wigilijnej w polskich domach tradycyjnie zaczynało się wspólne śpiewanie kolęd. Najstarsze kolędy polskie pochodzą z XV stulecia. Zostały one przetłumaczone na język polski z kancjonałów łacińskich i czeskich. Od XVII wieku w Polsce zaczęto układać własne kolędy. Stare kolędy wyróżniały się dużą wartością muzyczną i literacką. W 1792 roku Franciszek Karpiński napisał jedną z najbardziej uroczystych kolęd polskich, „Bóg się rodzi” - jest to właściwy symbol polskiej tradycji świąt Bożego Narodzenia.



Dawanie sobie prezentów

Trudno sobie wyobrazić wieczerzę wigilijną bez kolorowych prezentów, które są schowane pod choinką. Prawdopodobnie do Polski zwyczaj prezentów wigilijnych przywędrował – tak jak choinka – z Niemiec. Na wsiach jeszcze w połowie XX stulecia dzieci bardzo rzadko mogły liczyć na świąteczne podarunki od rodziców. Tylko te z najbogatszych rodzin znajdowały prezenty. Wręczanie prezentów bożonarodzeniowych miało i ma przynosić radość, zwłaszcza dzieciom, bo to głównie one cieszą się z pierwszej gwiazdki i zaczynających się właśnie Świąt Bożego Narodzenia.



Wyjście na pasterkę

Wigilia Bożego Narodzenia to najbardziej uroczysty dzień w roku. z którym powiązanych jest wiele obrzędów. Jednym z nich jest uroczysta msza święta nazywana **pasterką** albo **północną**.

W trakcie **pasterki** głośno biją wszystkie kościelne dzwony i śpiewane są podniosłe pieśni kościelne. Kolęda „*Bóg się rodzi*”, oznajmia początek **Świąt Bożego Narodzenia**.

Nabożeństwo nocne ku chwale Dzieciątka Jezus do liturgii Kościoła powszechnego zostało wprowadzone w VI wieku.

Początkowo **pasterka** odbywała się tylko w Jerozolimie i Betlejem – zwyczaj ten celebrowany jest do dnia dzisiejszego. **Pasterkę** odprawia się w Grocie Narodzenia, nazywanej Grotą Mleczną, następnie nabożeństwo przenosi się do podziemi bazyliki **Bożego Narodzenia** w Betlejem. W podłodze bazyliki, tuż przy ołtarzu, mieści się srebrna gwiazda, która oznacza święte miejsce, gdzie na świat przyszedł Jezus Chrystus. Jest to miejsce otoczone wielką czcią, odwiedzane przez wszystkich pielgrzymów z całego świata chrześcijańskiego - odwiedzających Ziemię Świętą i Betlejem.



The background of the image is a dense, close-up arrangement of bright orange citrus fruits, likely oranges or tangerines, with their characteristic textured peels. The lighting is warm, highlighting the vibrant orange and yellow tones of the fruit.

*A jak wigilię
obchodzi reszta
świata?*



Czechy i Słowacja



Przed kolacją wigilijną ojciec albo najstarsza osoba w rodzinie rysuje krzyże na czołach pozostałych domowników - palcem umaczanym w miodzie. W niektórych regionach w czasie świąt spożywa się chleb maczany w miodzie.





Rosja i Ukraina



Nasi wschodni sąsiedzi obchodzą Wigilię dopiero 6 stycznia. Tego dnia wierni zachowują post. Podczas kolacji nie podaje się mięsa, tłuszczu, mleka. Zebrani przy wigilijnym stole domownicy jedzą kutię, czyli tradycyjną słodką potrawę z makiem miodem i bakaliami.

Kutia



Niemcy

Z tego kraju pochodzi zwyczaj przyozdabiania choinki. Zgodnie z tradycją drzewko powinien udekorować ojciec rodziny. Z Niemiec wywodzi się również obyczaj wieszania na drzwiach wieńca adwentowego.





Skandynawia

Szwedzi nazywają Boże Narodzenie słowem *Jul*.

Przygotowania do świąt zaczynają się już 13 grudnia, w Dniu Świętej Łucji, kiedy pieką szafranowe pieczywo. W wielu skandynawskich miastach w okresie bożonarodzeniowym można zobaczyć figurki przedstawiające Julenisserów – ubranych na czerwono krasnali.



Francja

Francuzi wieczerzę wigilijną spożywają dopiero po pasterce. Do ich ulubionych potraw należą: indyk z kasztanami i ciasto przypominające wyglądem kawałek drewna. We francuskich domach pojawiają się choinki i szopki. Francuzi nie śpiewają kolęd podczas wieczerzy wigilijnej, natomiast organizują koncerty pieśni bożonarodzeniowych.



Hiszpania

Podczas składania wigilijnych życzeń Hiszpanie przełamują się kawałkami chałwy zwanej *turrón*. Wśród hiszpańskich potraw świątecznych najpopularniejsze jest specjalne ciasto, w którym ukrywane są upominki, najczęściej ze złota. Dzieci otrzymują prezenty dopiero w Święto Trzech Króli, czyli 6 stycznia.



Grecja

Boże Narodzenie w Grecji trwa aż dwanaście dni – do Święta Trzech Króli. Zamiast choinki w domach wystawia się misę ze święconą wodą, obok której umieszczony zostaje krzyż owinięty gałązką bazylii. Typowymi świątecznymi smakołykami są ciasteczka *Kourabiedes*, wypiekane z kruchego ciasta z kawałkami migdałów i obsypane cukrem pudrem.



Anglia

Anglicy już w połowie listopada odświętnie przystrają domy, a w centrum Londynu ustawiają wielką choinkę. Tuż przed świętami angielskie dzieci wieszają przy łóżku lub na kominku skarpety na prezenty od Świętego Mikołaja.



Argentyna

W Argentynie prawie nigdy nie pada śnieg. Dlatego w czasie świąt drzewa ozdabia się kępkami bawełny, które mają przypominać śnieżny puch.



U.S.A

W Stanach Zjednoczonych pierwszą oznaką tego, że święta zbliżają się wielkimi krokami są centra handlowe i supermarkety. Alejki sklepowe ze świątecznymi świecidełkami, ozdobami i sweterkami w małe, słodkie renifery pojawiają się już następnego dnia - po przypadającym na czwarty czwartek listopada - Święcie Dziękczynienia. Amerykanie wpadają wtedy w istny szal świątecznych zakupów. W tym przypadku nie liczy się ich sytuacja materialna, czy ilość zakupionych w ubiegłych latach sweterków w mikołaje, które zalegają na samym dnie szafy.



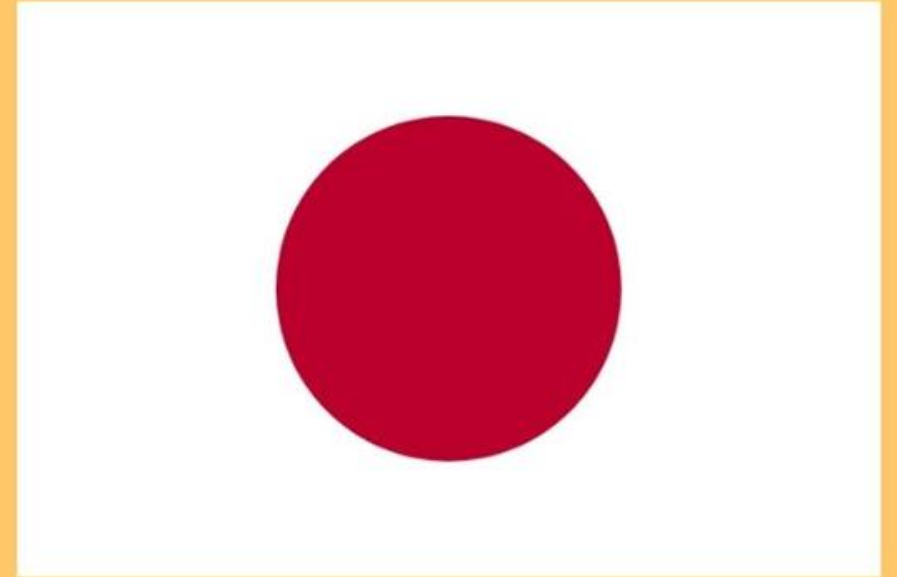
Chiny

Święta nie są jednak czasem przeznaczonym jedynie na wyprawy do sklepów. Wiele młodych ludzi twierdzi, że jest to moment, który wykorzystują na rozrywkę. Mimo że Chińczycy nie dostają wolnego z okazji Bożego Narodzenia, to świąteczna atmosfera pozwala na chwilowe oderwanie się od codziennego stresu pracy i nauki. Przykładowo, uniwersytety organizują imprezy, które umożliwiają poznanie nowych ludzi lub swojej drugiej połówki. Generalnie Boże Narodzenie w Chinach traktowane jest jako okazja do spotkań z przyjaciółmi i dobrej zabawy. Święty Mikołaj jest w Państwie Środka nazywany Shengdan Laoren - czyli Świątecznym Starcem. Postać niczym nie różni się od jej zachodniego odpowiednika.



Japonia

Święta Bożego Narodzenia zostały przerobione przez Japończyków tak, aby w sposób charakterystyczny dla ich kultury wpisywały się w rodzimy klimat. Nikogo nie zdziwi jednak fakt, że w towarzystwie choinek i niezliczonych świętych Mikołajów pojawiają się niezwiązane ze świętami np. pandy. Wielu mieszkańców Kraju Kwitnącej Wiśni wysyła sobie kartki świąteczne z wizerunkiem Św. Mikołaja i aniołków.



Kanada

W Kanadzie podczas świąt bardzo popularne stały się parady. Większość miast organizuje Santa Claus Parade w listopadzie, a niektóre w grudniu. Niektóre parady mają charakter lokalny i nie są tak liczne. Jednakże bardzo dużo młodych osób chętnie uczestniczy nie tylko w paradach świątecznych, ale także i tych sezonowych, np. wakacyjnych. Toronto Mikołaj Parade zdobyło rekord - jako najdłuższa parada tworzona przez dzieci. Świąteczne światła są również popularne. Niektóre miasta organizują np. festiwale lub pokazy światła, tworząc tym samym liczne rzeźby i instalacje świetlne.



Australia

Lato zaczyna się w Australii z początkiem grudnia i trwa do końca lutego. O śniegu w tym czasie można zapomnieć. Za oknami słońce, temperatury raczej powyżej 30 stopni, a zamiast czapki z pomponem – słomiany kapelusz. Obowiązkowe - ciemne okulary, a na nogach wyjściowe klapki. Nie oznacza to jednak, że święta tam nie mogą być udane. Już od września w sklepach pojawiają się dekoracje, a w listopadzie przyozdobione są miasta. W czasie świąt w Australii odbywają się też różne Mikołajkowe zawody surfingowe. Chcąc w nich uczestniczyć trzeba obowiązkowo założyć strój Mikołaja lub Śnieżynki.



Jak widzimy każde państwo ma inną tradycję wigilijną, a teraz ty zastanów się...
- co definiuje twoje święta?